

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
KANCELARIA GŁÓWNA

Data wpływu: 2025 -04- 07 -14-

L. dz.

dnia 1.04.2025 r.

Szanowna Pani

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Ul. Nowogrodzka 1/3/5

00-513 Warszawa

L.dz.

Pismo w sprawie zmiany ustawy o świadczeniu wspierającym oraz wytycznych dotyczących oceniania poziomu potrzeby wsparcia

Szanowna Pani Ministro,

Zgodnie z Art. 69 ustawy o świadczeniu wspierającym, (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429), po upływie roku od dnia wejścia w życie wspomnianego aktu prawnego Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest zobowiązany do dokonania przeglądu stosowania przepisów ustawy o świadczeniu wspierającym, oraz procedur postępowania w sprawach dotyczących ustalania poziomu potrzeby wsparcia, w celu dokonania oceny poziomów potrzeby wsparcia, od których uzależniona jest wysokość świadczenia wspierającego. W ustawie mówi się także o przedstawieniu rekomendacji Radzie Ministrów w kwestii ewentualnej konieczności podjęcia działań korygujących w systemie udzielania świadczenia wspierającego lub w innych systemach wykorzystujących ustalanie poziomu potrzeby wsparcia.

W ciągu minionego roku otrzymaliśmy wiele sygnałów od osób niewidomych, wskazujących na potrzebę dokonania rewizji postanowień omawianej ustawy oraz wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych. Poniżej zamieszczamy szczegółowe propozycje, które zwiększą dostępność świadczenia wspierającego dla osób z dysfunkcją wzroku.

Proponujemy zmianę Art. 3 ust 2 ustawy w sposób następujący:

2. Świadczenie wspierające przysługuje osobie w wieku od ukończenia 18. roku życia posiadającej decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 6b3 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100, 173, 240, 852, 1234 i 1429), zwanej dalej "decyzją ustalającą poziom potrzeby wsparcia", w której potrzebę wsparcia określono na poziomie od 60 do 100 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Obecnie przyjęty poziom oceny wsparcia uprawniający do uzyskania świadczenia wspierającego, który wynosi od 70 do 100 punktów jest zbyt wysoki. Wśród osób niewidomych, są osoby które na co dzień korzystają z różnych form wsparcia i nie uzyskują wymaganego poziomu wsparcia co przyczynia się do narażenia tych osób na wykluczenie społeczne.

Proponujemy zmianę Art. 4 ust. 1 i przyjęcie następującego brzmienia:

1. Świadczenie wspierające przysługuje miesięcznie w wysokości:

- 1) 220% renty socjalnej - jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 95 do 100 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 2) 200% renty socjalnej - jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 90 do 94 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 3) 160% renty socjalnej - jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 85 do 89 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 4) 120% renty socjalnej - jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 80 do 84 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 5) 100% renty socjalnej - jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 75 do 79 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b

ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

6) 80% renty socjalnej - jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 70 do 74 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

7) 60% renty socjalnej - jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 65 do 69 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

8) 40% renty socjalnej - jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 60 do 64 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Powyższa propozycja jest pochodną zaproponowanej powyżej nowelizacji Art. 3 ust. 2 ustawy. Wprowadzając obniżenie progu uprawniającego do pobierania świadczenia wspierającego należy znowelizować kwoty wsparcia przysługującego osobom z niepełnosprawnościami.

Proponujemy uchylenie przepisu Art. 5 ust 1 ustawy.

Wspomniana regulacja zawiera katalog przesłanek, które pozbawiają świadczenia wspierającego liczną grupę osób z niepełnosprawnością.

Dotyczy to świadczeniobiorców, którzy zostali umieszczeni w domu pomocy społecznej, w rodzinnym domu pomocy, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym, placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, zakładzie karnym, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym albo schronisku dla nieletnich.

Naszym zdaniem jest to rozwiązanie godzące w podstawowe prawa człowieka, jak również wypaczające ideę świadczenia wspierającego.

Ustawa o świadczeniu wspierającym wprowadziła nowe regulacje do ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Naszym zdaniem, niektóre przepisy wymagają zmian.

W Art. 6b3. ust 4 proponujemy brzmienie:

4. Wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, składa się w postaci:

- 1) elektronicznej za pomocą dostępnego dla osób z niepełnosprawnością systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego albo
- 2) papierowej.

Obecnie funkcjonujący system teleinformatyczny nie spełnia kryteriów dostępności, zatem osoba niewidoma nie może za jego pośrednictwem złożyć wniosku o ustalenie potrzeby poziomu wsparcia.

W Art. 6b5. 1. pkt 3 proponujemy następujące brzmienie:

Decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, o którym mowa w art. 4b ust. 3, wydaje się na okres, na który osoba została zaliczona do osób niepełnosprawnych na podstawie ostatecznego orzeczenia, ustalającego stopień niepełnosprawności, albo orzeczenia, o którym mowa w art. 5 albo art. 62, o których mowa w art. 6b4 ust. 1 pkt 2, jednakże na okres nie dłuższy niż 10 lat.

Wydłużenie ważności decyzji o poziomie potrzeby wsparcia jest konieczne ze względu na długotrwały proces wydania takiej decyzji. Ponadto dla celów spójności rozwiązań prawnych warto wprowadzić okres ważności decyzji analogiczny do ważności dowodu osobistego lub paszportu.

Zmian wymagają przepisy Rozporządzenia MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia (Dz.U. z 2023 r. poz. 2581).

W § 11. ust 5 określono rodzaje wymaganego wsparcia.

Należy rozważyć zmianę definicji wsparcia towarzyszącego. Obecnie obowiązują sztywne kryteria wsparcia towarzyszącego dla niepełnosprawności fizycznej, sensorycznej, intelektualnej i psychicznej. Każda z niepełnosprawności może wymagać wsparcia towarzyszącego w pełnym zakresie. Obecne rozwiązanie uderza między innymi w osoby niewidome, które korzystają na przykład z przewodników lub lektorów. Osoba, która pełni funkcję lektora osoby z dysfunkcją wzroku wykonuje cały zakres tej czynności. Również przewodnik, który pomaga w przemieszczeniu się osobie niewidomej wykonuje cały wachlarz czynności mających na celu pomoc w bezpiecznym dotarciu niewidomego do celu. Aby to osiągnąć zajmuje się prowadzeniem osoby zainteresowanej w sposób zapewniający jej bezpieczeństwo przed licznymi znajdującymi się na drodze przeszkodami, czasami potrzebą gwałtownego zatrzymania się bez konsultacji w celu uniknięcia zderzenia z rozpędzonym samochodem. Na tym przykładzie widać, że wsparcie towarzyszące może mieć bardzo szeroki zakres.

W ust 6 wspomnianego paragrafu pkt 1 proponujemy, żeby przyjął następujące brzmienie:

- 1) 0,85 - w przypadku wsparcia towarzyszącego, o którym mowa w ust. 5 pkt 1

Zaproponowana zmiana może przyczynić się do zwiększenia szans na otrzymanie świadczenia wspierającego przez osoby niewidome poprzez podniesienie wartości punktowej dla wsparcia towarzyszącego z 0,8 do 0,85 pkt.

W ust 8 pkt 1 następujące brzmienie:

1) 0,60 - w przypadku, o którym mowa w ust. 7 pkt 1;

W sytuacji, gdy osoba z niepełnosprawnością czasami korzysta ze wsparcia otrzymywała 0,5 pkt. Proponujemy zwiększenie tego wskaźnika ze względu na zbyt dużą dysproporcję, ponieważ w przypadku częstego korzystania z pomocy przyznaje się 0,75 pkt.

Ponadto w § 11 proponujemy dodanie przepisu, który zwiększy poziom potrzeby wsparcia o 10 punktów w przypadku osób niewidomych.

Należy wziąć pod uwagę, iż osoby z dysfunkcją wzroku potrzebują wsparcia w czynnościach, które wymagają nakładów finansowych. Wsparcie lektorskie czy korzystanie z przewodnika pociąga za sobą duże koszty. Wprowadzenie świadczenia wspierającego zostało przyjęte z dużą nadzieją w reprezentowanym przez PZN środowisku ze względu na jego kompensacyjny charakter. W związku z powyższym prosimy o podjęcie działań zmierzających do umożliwienia uzyskania świadczenia wspierającego osobom faktycznie potrzebującym wsparcia.

Z poważaniem